

UNITAT DIDÀCTICA: *ELS MITJANS AUDIOVISUALS PER A LA IL·LUSTRACIÓ I NARRACIÓ DE CONTES*

Ana Blesa, Ana Casas i Carolina Rigo,
professores d'ensenyament secundari

ÀREES: Educació Plàstica i Visual (Ana Blesa i Ana Casas) i Llengua Catalana i Literatura (Carolina Rigo)

CENTRE: IES Josep Sureda i Blanes

NIVELL: 1r d'ESO

INTRODUCCIÓ

L'activitat que presentam ha permès treballar alguns dels continguts recollits en les programacions d'Educació Plàstica i Visual i de Llengua Catalana i Literatura de 1r d'ESO. Per començar, s'escolliren 15 contes tradicionals, *En Joanet de sa gerra*, *L'amo de so na Moixa*, *Na Magraneta*, *Els tres pèls del dimoni*, *La filla del sol i de la lluna*, *En Pere sense por*, *L'amor de les tres taronges* (de Mallorca); *El sabater Dratewka* (de Polònia); *Les dues filles del rei* (de Bangla Desh); *Tot és per a fi de bé* (de l'Índia), *El lleó i els conillets*, (del Marroc), *La pellissa de l'eriçó* (de Letònia), *Les tres germanes* (de Grècia), *La nena que van vendre amb les peres* (d'Itàlia) i una llegenda, *El pont de Santa Eulària* (d'Eivissa)¹ per treballar, per una banda, les textures i la il·lustració i, per l'altra, la narració expressiva.

Pel que fa a l'àrea de llengua, anteriorment, s'havia començat a treballar la unitat didàctica de la narració, se n'havia estudiat l'estructura, els elements més importants (veu narradora, personatges, temps, espai, recursos lingüístics) i l'alumnat havia elaborat un relat breu. Era el moment de treballar la lectura dramatitzada, al mateix temps que recordàvem algunes de les rondalles mallorquines més conegudes i descobríem altres contes tradicionals d'arreu del món. Abans d'iniciar la tasca amb l'alumnat, haguérem de resumir i adaptar la majoria dels textos.

Com que el projecte acomplia objectius més generals, com promoure la lectura o acostar els més

joves als relats populars, les produccions dels alumnes es donaren a conèixer a la resta del centre amb motiu de la celebració de sant Jordi. Es presentaren durant el dia del llibre, a la biblioteca, en sessions breus i amb un públic reduït, juntament amb la lectura de la llegenda del cavaller i del drac i la recitació de poemes. També es projectaren, d'un en un, durant tota la setmana a l'hora dels esplais i es publicaren a la pàgina web de l'Institut (www.ies-josepsuredaiblanes.com), on es poden veure i escoltar.

OBJECTIUS

- Crear textures visuals i tàctils utilitzant diferents materials i procediments.
- Comprendre les relacions del llenguatge gráfico-plàstic amb altres llenguatges.
- Reconèixer i gaudir de les imatges per expressar-se, crear i comunicar, actuant d'acord amb les possibilitats d'interrelació que ofereix el treball en equip.
- Saber extreure les parts més rellevants d'un conte per realitzar-ne les il·lustracions.
- Aprendre a utilitzar la textura com un recurs més dins del llenguatge audiovisual.
- Crear composicions dinàmiques i amb una gran força expressiva.
- Dominar la tècnica del collage.
- Conèixer contes i llegendes de les Balears i d'altres nacionalitats.
- Llegir relats de manera comprensiva i expressiva, amb fluïdesa, tenint cura de la velocitat, el volum, l'articulació i la pronunciació.

¹ **Bibliografia:** CONSORCI PER AL FOMENT DE LA LLENGUA CATALANA. «El pont de Santa Eulària». A: *4 llegendes de les illes Balears*. Mallorca: Govern de les Illes Balears, 2004.
DES RECÓ, Jordi. *Aplec de Rondalles mallorquines*. Palma: Moll, 1996.

CONTINGUTS

CONCEPTUALS	PROCEDIMENTALS	ACTITUDINALS
1. Les textures, tipus, característiques i qualitats. 2. Percepció de textures. Textures tàctils i visuals. 3. Procediments per obtenir textures. 4. La tècnica del collage. 5. Interacció entre el llenguatge gràficoplàstic i el llenguatge oral i escrit. 6. Fases i processos de realització: idea inicial, esbossos i acabats. 7. Valor expressiu dels materials de rebuig. 8. Lectura en veu alta: velocitat, entonació, volum, articulació, expressió i pronunciació. 9. El relat: estructura i elements.	1. Visualització i anàlisi dels capítols <i>Una mà de contes</i> , emesos per TV3. 2. Observació i anàlisi de materials i textures de l'entorn. 3. Creació de textures visuals i tàctils a partir de diferents procediments. 4. Composició de les il·lustracions amb textures diferents. 5. Lectura comprensiva i expressiva de rondalles i llegendes. 6. Enregistrament i audició de fragments de lectura per tal d'autoavaluar-se i autocorregir-se.	1. Interès per conèixer tècniques noves d'expressió. 2. Interès per realitzar composicions originals amb la textura com a material bàsic. 3. Sensibilització davant les qualitats expressives visuals i tàctils dels materials. 4. Treball en grup respectant i valorant positivament les diferents aportacions. 5. Interès per la lectura com a font d'enriquiment. 6. Sensibilitat envers la literatura com a mostra del patrimoni cultural. 7. Interès per millorar la competència lectora.

ACTIVITATS I PROCÉS

- Organització dels grups (3 o 4 alumnes per grup) i elecció del conte que treballarà cada un.

Educació Plàstica i Visual

- Explicació dels diferents conceptes que tracta la unitat. Visualització del DVD *Una mà de contes* com a exemple de la tasca que es realitzarà.
- Projecció d'imatges per tal de comentar l'ús de diferents textures en l'art i a l'entorn quotidià.
- Treball col·lectiu per al desenvolupament de les activitats a l'aula:
 1. Tria dels aspectes més rellevants dels contes que s'han d'il·lustrar.
 2. Realització d'esbossos.

3. Recerca, per part de l'alumnat, de diferents materials i realització de les imatges utilitzant la tècnica de collage i diferents tipus de textures.

- Fotografia digital de cada il·lustració amb els detalls corresponents.

- Posada en comú de les activitats realitzades i concreció de conceptes bàsics.

- Comprovació de l'ús correcte dels materials i eines de treball.

Llengua Catalana

- Lectura comprensiva de la narració.
- Distribució de la veu narradora i de la dels personatges entre els membres del grup.
- Lectura expressiva.

Foto cedida per l'Associació Trenta-1.

- Enregistraments, amb l'ordinador, enregistradores o telèfons mòbils, per part de l'alumnat. L'audició d'aquests enregistraments es dugué a terme en petits grups, i amb la professora.
- Correcció dels aspectes formals referits a la lectura en veu alta amb ajuda dels companys i de la professora. Els alumnes havien de practicar també a casa.
- Pràctica de la pronúncia del vocalisme i consonantisme.
- Enregistrament definitiu de la lectura en veu alta. Alguns dels enregistraments es realitzaren dins la classe, amb tot el grup de referència, i altres en una altra aula, només amb el grup lector.
- Audició de les narracions i avaluació en grup de l'activitat.
- Muntatge de les narracions i les il·lustracions, per part del professorat, amb el programa d'edició Windows Movie Maker.

TEMPORITZACIÓ

- Educació Plàstica i Visual: 16 sessions, i Llengua Catalana: 4 sessions de treball (dins l'aula) amb alumnes i 16 hores per enregistrar i muntar els contes.

MATERIALS I RECURSOS DIDÀCTICS

- Fotocòpies dels relats adaptats.
- Material fungible: retoladors, llapis i papers de colors, pintures al tremp, revistes, cartolines, cola, tisores, materials de rebuig...
- Materials i recursos audiovisuals i informàtics (enregistradores, programa d'edició, DVD, projector, ordinador, pantalla, internet).

AVALUACIÓ

- Distingir l'ús de les textures en diferents obres d'art i identificar a l'entorn les textures naturals, artificials, visuals i tàctils.
- Elaborar diferents textures utilitzant diversos procediments.
- Realitzar composicions utilitzant la tècnica del collage.
- Identificar relacions entre el llenguatge plàstic i el llenguatge oral i escrit.
- Participar activament en l'elaboració de propostes.
- Comprendre la importància del treball en equip per a l'elaboració del projecte.
- Saber triar els aspectes més rellevants d'un conte.
- Llegir amb la velocitat, l'entonació, l'articulació, l'expressió, la pronunciació i el volum adequats.

Adreces:

anablesa@iesjosepsuredaiblanes.com

anacasaduriz@hispavista.com

carolinarigo@iesjosepsuredaiblanes.com □